

Pesta 26 noemvre. (8 decemvre.)

Va esî dominec'a. | Redact. : strad'a lui Leopoldu nr. 32.

Nr. 48.

Anulu VIII, — 1872.

Pretiuu pe anu 10 fl., pentru Romani'a 2 galbeni.

Epistole estetice catra o copila.

— Dupa Ch. Oeser. —

XVII.

Despre artea teatrala si a dantiului.

Asta-di, scump'a mea amica, ti-voiu vorbi despre artea teatrala, despre acea arte, care intre surorile dtale posede cele mai multe adoratorie; ómenii de totu feliulu de capacitate, si de a ceia cari n'au nici o idea despre arte, nici o presimtîre despre poesía, frecuentéza teatrulu. Este adevveratu, cá institutuliu acest'a a decadiutu la o petrecere de tóte dílele.

Partea cea mai mare pentru de a ridicá gustulu teatralu, trebuie sê contribuiésca poetulu. Dramele sunt séu deja prin form'a loru unu ce poeticu perfectu, asié incátu chiar si numai prin cetirea loru ele producu deliciulu celu mai sublimu, de esemp. cele grecesci, ale lui Shakespeare, Calderon, Goethe, Schiller, Lessing; cá ele sunt numai nesce representatiuni ce imanuéza actorului unu testu, pentru ca elu apoi sê desvólte o viétia poetica.

Artea teatrala constâ din declamatiune si din mimica. Declamatiunea inse se baséza pe recitatiune. „Recitatiunea, díce Goethe, este o astu-feliu de propunere, care fara de ridicarea tonului intr'unu modu pasiunatu, dara nu si fara nici o schimbare, zace intre vorbirea rece si liniscita, si intre cea mai iritata.“

Acést'a este propri'a cetire, pentru care

s'aru poté infintiá scole pentru actori. De órece acela ce nu póte cetí bine, nu va poté nici odata declamá bine.

Declamatiunea este o recitatiune potentíata. Declamatoriulu trebuie sê-si parasésca caracterulu seu inascutu, sê-si denege naturelulu, si a se transpune cu totulu in positiunea aceluia, a carui elu este locotenentu.

Cuvintele trebuie exprimate cu energía si cu espresiunea cea mai vivace, asié incátu sê apara ca si candu elu, intr'adeveru ar simtî de presinte tóte acele motiuni.

Mimic'a este joculu fisionómiei, positiunea si miscarea corpului.

Regule fórte bune ni dá Goethe in artea sa teatrala. Aicea elu i dá actorului sê mediteze, cá nu este destulu a imitá natur'a, ci trebuie cine-va sê o represinfeze si intr'unu modu idealu, asié incátu elu in represintatiune sê unésca adevveratulu. cu frumosulu. —

Fia-care parte si membru alu corpului deci stâ in poterea actorului, asié incátu elu se póte serví de membrele sale, dupa espresiunea ce elu voiesce a o infatfisiá, intr'unu modu liberu, armonicu si cu gratia. Trebuie deci a in-

cungiurá erorile afectatului, a unghiulositáti, si a gesticulatiunii pré dese cu manile, pentru de a asemená obiectulu ce a esprimat.

Despre joculu trasureloru fisionomice (mimica) Goethe ni dá urmatóri'a regula: Cine-va sê se posteze inaintea unei oglinde, si vorbésca aceea ce are de declamatu, numai incetu, séu nici decum, — ci sê-si imagineze numai cuvintele.

Prinacésta elu profitéza, cá elu nu se va rapí cu totul de declamatiune, ci fia-care miscare falsa ce nu esprime aceea ce elu a pronunsiatu séu si-a imaginatu, o va poté fórte usioru observá, asié si de alta parte si-va alege gesturile cele mai frumóse si mai acurate.

De artea teatrala se tiene orsiestic'a séu artea de dantiu, care prin miscárele corpului si prin pantomima are sê esprime frumosulu si poeticulu.

Aceste represintatiuni se numescu ballet séu pantomime.

Si aicea regul'a principala este: natur'a nobilitata, — adeca adevéru lu fara artificiositate.

Déca cine-va vede resuciture de membre, bravure pe vârfulu degeteloru, destingeri de picióre indecente, sariture colosale, asalturi orcanice, si grimase nenaturale, acésta nu se póte numí arte frumósa; acést'a atunce devine unu jocu de funie, in care nici spiritulu nici anim'a, ci numai sensualitatea póte sê afle vre o placere. —

Cu totul altu-feliu trebue cá au fostu jocurile Eliniloru, conchidiendu dupa descrieri si dupa obiectele de sculptura! Câta gratiositate, câta vivacitate lina, si câta nobletia a simtieminteloru, — nu caracteriséza aceste grupe! Chiar Bachantinele sunt mai estetice, si faunii jóca celu pucinu mai naturalu.

Acésta neatura de pe scena, se imparte si dantiuriloru nóstre de societate. Aicea tóta poesi'a remane neglesa.

Mai nainte erá acea seriositate de papusi afectata, manierata si ridicola; acuma o violintia infuriata in galopada si in valsu, unde decentia si-ia unu finitu si unde se jertfesce modestia si sanetatea.

Insedar predica parintii de familia, in sedar mórtea rapesce feciórele cele mai frumóse din sal'a de balu.

I. G. Baritiu.

Sér'a la sate.

Sórele apune, sér'a se cobóra
Pe-aripe gentile de zefiri usiori,
Lun'a stralucinda, ca si o comóra,
Respandesce radie peste muritori.

Totulu e 'n tacere, numai pe campía
Mai strabate inc' unu versu incantatoru;
Ventulu celu de séra, plinu de bucuria,
Sbóra si saruta sinulu floriloru.

Bland'a ciocarlia inca se asiédia
Intr'o tufisióra, pe-unu cuibu in verdeti,
Si in somnu-i dulce tainicu se visédia
Despre auror'a mandrei dimineti.

Colo la fantana oile-su culcate,
Mielusiei salta in pregiurulu loru,
Si pastorii canta doine minunate,
Versuri de placere, canturi de amoru.

Mai in departare, colo din comuna,
Se aude tonulu unui clopotu vanu,
Ce petrunde tainicu in anim'a buna,
Si indémna omulu la unu simtiu umanu.

Câte-o copilitia mai oftéza inca,
Cugetandu cu dulce la alu ei iubitu;
Plange cu amaru din anim'a-i adanca,
Si si-díce trista: „Oh! elu a muritu!“

N'a muritu, elu inca cugeta la tine,
Nu-lu geli tu inse pentru câ-i soldatu;
Rundunic'a inca sbóra 'n tieri straine,
Totu-si ér rentóree 'n cuibulu seu amatu.

Ionu Tripa.

Avramu Iancu

si

Adunarea de la Duminec'a Tomei

si cea din 3|15 maiu 1848.

(Fine.)

Insemnâmu ací pe toti membrii comitetulu alesu de adunarea natiunala din 15 maiu: presiedinté Siaguna, v.-presiedinte Barnuti, membrii: prot. Fulea, prot. Moga, prot. Pano-vici, prot. Bodila, concipistu Maniu, concip. Dunca, Nic. Maniu, prof. Pumnulu, cancelistu

Papiu Ilarianu, advoc. Buteanu, adv. Avramu Iancu, cancel. Pipoșiu, jurist. Puscasiu, prof. Betranianu, adv. Penciu, cancel. Vaida, parocu Popovici, prof. Balasiescu, canc. I. Suci, Stef. Moldovanu, prof. Const. Romanu, cancel. Tamasiu, adv. Florianu Michesiu.

Deputatii tramisi la diet'a aveau instructiune, de a nu intrá in nici o desbatere, ci numai de a asterne cererea natiunii la locul cuvenitu.

Dupa aceste, plói'a incepù a versá cu mare repedíme; adunarea se desfacù, bucurându-se de acestu botezu alu libertáti, cum díce „Organulu.“

Dupa amédia-di partit'a antinationala unionista incepù din nou cu tecnele sale. Se tiparì o adevèrintia in limb'a unghurésca, subscrisa de ambii episcopi ca presiedinti ai adunârii. In adevèrintia se aretá, cumca poporul s'a portatu bine la adunare. Adevèrinti'a se impartia ómeniloru dreptu pasu, pentru cá mergendu a casa sê nu li se intemple ce-va din partea domniloru unghuresci, din cauza cá au fostu la adunare. Episcopulu Siaguna mai tiparì o proclamatiune catra credintiosii sei, care impreuna cu adevèrinti'a se impartia ómeniloru in curtea episcopésca. Ací unionistii spuneau ómeniloru, cá acum tóte s'au finitu si potu merge a casa in pace. Multi si incepusera a plecá. Dar tribunii observara maiestri'a, si indemnara pe poporu sê mai remana pan' mane, cá adunarea nu e finita in câtu timpu protocolulu nu e verificatu. Poporul, de si suferindu lipsa, ascultá bucuros, si nu erá multiamitu, cu proclamatiunea episcopului Siaguna, pentru cá suná numai catra credintiosii sei, — apoi nu p'acea cuvintele aceste din proclamatiune: *vedéti cá domnii vostrii* (aristocratii unghuresci) *vreu bunulu* (binele vostru;) poporul scia mai bine decâtu Siaguna, care erá omu nou in Ardél, cum Ungurii voiau in adeveru *bunulu*, dar nu *binele Romaniloru*. In urma, nu placea, pentru cá episcopulu Siaguna in proclamatiune vorbiá de *inlesnirea iobagiei*, pe candu si comisarii unghuri díceau *stergerea iobagiei*. In fine, in tóta proclamatiunea nu venia inainte numele de *natiune* si *Romanu*. Astu-felu proclamatiunea nu produse vre-unu efectu a supra poporul, — care remase si pentru diu'a urmatoria.

Siedinti'a III Mercuri incepù pe la 10 óre diminéti'a. Se indreptá si se verificá protocolulu siedintiei de eri. La punctulu 16 alu petitiunii unionistii mai incercara de a se revení a supra protestului contra uniunii. Episcopulu

Siaguna si vicariulu Siolutiu cercara a mai muiá protestulu cu alte cuvinte, precum: sê nu se *proteste* contra uniunii, ci sê se *contradica*. Tóte indesiertu. Protocolulu se autenticá. Ér episcopulu Siaguna, ca presiedinte, enuncia: *puntele stabilite sunt conclusele adunârii nationale*. („Organulu.“)

Dupa acésta, betranulu canonicu Ratiu propune redicarea unui monumentu in campulu Libertáti, intru memori'a acestoru díle glorióse. Se acceptá cu aclamatiune.

La 1¹/₂ óra dupa média-di comisarii sunt invitati a vení in sinulu adunârii, — carii venindu inchisera adunarea cu unu cuventu scurtu, „recunoscêndu cu multa placere *seriós'a* „si *admirabil'a* purtare a poporului, promitendu „recomendarea causei romane, si declarandu, „cá cererile ce póte s'aru mai dá dupa finirea, „acestei adunâri. nu se voru considerá. ca unele ce nu sunt dorintiele a totu poporul romanu“ dupa cum spunu insi-si in raportulu oficialu ce facura catra guvernulu.

Dupa aceea, mai multi oratori tienu cuvinte de incheiare, unii catra poporu, alii catra conducetorii acestuia. Dupa episcopi vorbì protopopulu de la Brasiovu Popasu, multiamindu tribuniloru pentru invetiarea si conducerea poporului. Unu tribunu multiamesce poporul pentru increderea si ascultarea cu care i-a onoratu.

Protopopulu de la Sibiu intoná imnulu bisericescu de multiamita: *Marire intru cei de susu*, si celu poporalu, intre salve de artileria.

Ceriulu incepù a picurá, versandu lacrimi de bucuria. („Organulu.“)

Poporul incepù a plecá spre casa, cu adevèrinti'a ce atiparita de ieri, temendu-se a merge cu man'a góla a casa, sê nu-i bata domnii cari i amenintiasera la plecare, precum s'a si intemplat.

De cu séra inteliginti'a se aduná in gradin'a de la podu, si intr'unu *album* se subscrisse tóta inteliginti'a romana cáta fu presinte la adunare. Acestu album, impreuna cu alte mai multe documinte, lu-confiscara mai tardû Ungurii de la profesorulu Pumnulu, candu a vrutu sê-lu prinda in Fagarasiu.

Sér'a calusiarrii, mai multe insociri, saltara in forulu Blasiului.

Totu in acea séra se improvisá o garda nationala de vre 100 juni romani, cari, sub conducerea unui oratoru (Bologa) manifestá mai multoru barbati de frunte simtiemintele de stima si amóre din partea junimei. Gard'a

cortenî si pe generalulu Schurter, defilandu inainte-i. Generalulu si-descoperî multiamirea. In urma se adunà dinaintea catedralei unde oratorulu salutà pe cei trei tribuni de la Duminec'a Tomei. In fine, se imbarbatara prin cuvinte inflacarate, câ *voru fi una in viétia si in mörte*. Tinerii transilvani salutara pe Romanii din celelalte parti ale Daciei, si a nume pe cei din Moldavia carii erau presinti.

Comisarii plecara dupa média-di din Blasiu. Ostirea, Vineri, 19 maiu.

„Organulu natiunale“ asié scrie despre poporulu adunatu in Blasiu: „In adunare erau multîme de ómeni din poporu, nu numai Romani, dar si Sasi si Unguri. Avemu date sicure, cumca unii din cei de alta limba fura prinsii si dusi la inchîsóre, câ-ci au venitu la noi. — Poporulu romanu, tóta adunarea, s'a purtatu cu o cuviintia ce te rapesce la mirare. Nume-rulu celor adunati nu-lu scimu calculá cu scumpetate. Ceea ce dîcu mai pucinu, punu 15 mîi; cei ce mai multu, 95 mîi. Atât'a scimu, câ piati'a Blasiului cuprinde mai multu de 30 mîi. Si Luni mai alesu am fostu mai multi de câtu sê-i póta cuprinde pe toti. Noi punemu 40—50 mîi. Poporulu erá ascultatoru peste tóta eugeta-rea. La unu cuventu alu unui tineru oratoru, intr'unu minutu se formau ulitie printr'insulu. Si liniile formate nimeni nu le turburá. Ascultati popóre ale Transilvaniei! Luati esemplu de la acestu poporu. Multiamita vóue tineriloru recunoscuti, ce ati invetiatu poporulu la aceste. — Traiésca poporulu si junimea romana!“

Totu astu-felu scrie si „Gazet'a.“

Comisarii unguresci in raportulu catra guvernulu califica de *descépta, morala si admirabila* purtarea poporului. Lauda apoi pe Siaguna, pe care lu-numesce omu vêtosu in trupu si in sufletu si lu-recomanda de *Regalistu* (membru de Senatu.)

In adeveru poporulu din Blasiu nu imità scandalele ce se petreceau in adunàrile poporale ale Unguriloru chiar ale Nemtilorulu; chiar si aseptarea Unguriloru de a vedé pe Verbóczy si Compilatele arse, remase in-sielata.

Acésta admirata purtare a poporului romanu e o proba neinvinsa, câ jugulu si tiran'ia seculiloru n'au fostu in stare d'a stinge intr'insulu caracterulu celu gravu si seriosu ereditu de la strabuni. Scól'a nevoiloru l'a adusu la maturitate.

Polibiu istoriculu dîce, câ adeveratele cauze ale faptelor omului in parte si ale popóre-

loru intregi sunt interne. Asié si caus'a frumósei purtâri a poporului nu e de a se atribuf nici tribuniloru, cum dîcu organele natiunale de atunci, si cu atâtu mai pucinu episcopului Siaguna, cum pretindu comisarii, episcopu care, atunci venitu in Transilvania, nici erá inca cunoscutu Romaniloru. — Caus'a purtârii demne a poporului e a se cautá in caracterulu gravu alu poporului romanu insu-si.

Joi in 18 maiu, comitetulu si deputatiunile se intielesera a supra implinirii missiunii loru. Comitetulu si deputatiunea tramisa la Clusiu se intielesera pré usioru.

Mai grea fu intielegerea deputatiloru tramisi la Viena.

Acestia trebuiau sê plece indata cu protestulu in contra uniunii, sciîndu pré bine câ diet'a din 29 maiu proclamandu uniunea, o va si supune imperatului spre intarire. Deci erá de mare interesu d'a apucá inaintea Unguriloru. Unii din deputati si plecara indata la 18, ceialalti la 19 si 20 maiu. Din nenorocire, presedintele deputatiunii, in locu sê mérgea la Viena la imperatulu unde erá tramisu, elu se duse la Clusiu.

Despre luptele lui Iancu cu Ungurii vomu continuá cu alta ocasiune.

(„Romanulu.“)

D o i n a.

Mandru-i codrulu si 'nverdiesce,
Unu doru mare me topesce;
Mandru-i codrulu si 'nfrundîtu :
Eu tineru si necajitu,
Mandru-i codrulu si frundiosu :
Eu tineru si dragostosu.

Frundia verde de viutia
Am trei mandre de dragutie
Un'a 'n dealu si un'a 'n vale
Cu cas'a langa carare,
Un'a 'n capulu satului,
La funtan'a bradului.
Mandruliti'a-mi cea din vale
O iubescu cu infocare,
Cea din virfulu dealului
Draga mi-i sufletului,
Cea din capulu satului
Mi-e rumpea capului.

Frondia verde rosmarine,
Candu me ducu mandra la tine
Pare-mi calea câ 'nfloresce
Par' câ lunc'a 'nteneresce;
Éra candu vinu de la voi,
De la voi si pan' la noi,
Pare-mi calea oflita,
Pare-mi lunc'a vescedîta.

Frondia verde 'n crêngu de nucu,
Vai dómne ce doru mai ducu,
Déca nu-mi vedu mandr'a-o dî,
Pare-mi sinu-a vescedî,
Anim'a-mi a se topî
Ca o flóre 'n focu de sóre,
Ca róa de pe rozóre!

Vasiliu Budescu.

Resbunarea miresei.

— Novela originala. —

Permite-mi, onorabile cetitoriu, a te introduce in cas'a fostului negutiatoriu N*, care posedea o stare materiala bunisióra, dupa cum vorbiá lumea.

Soc'ia sa i murise de multu, dar i remase unu depositu scumpu: portretulu víu alu amatei sale consórti, o fetitia dragalasia, singur'a sa mangaiare; si betranulu traiá numai pentru dins'a.

Virgini'a erá de 18 ani si pe langa acést'a o frumsétia démna de admiratu.

Tali'a-i majestatica, incoronata de unu capu frumosu, sub a carui frunte umbrita de peru castaniu luciau doi ochi ca dóue stele; si cine se incercá a se face astronomu in faci'a acestui ceriu seninu, remanea orbitu de luci-rea loru.

Multi tineri si-bateau capulu, cun sê devina placuti frumósei fetisióre, dar mai alesu betranului ei parinte; câ-ci toti erau de parere, — câ dinsulu singuru dispune de man'a fiicei sale.

Dar lumea se insielá.

Elu nu erá dintr' acei multi, cari au prejudetiulu falsu, câ averea e singur'a fericire pe pamentu, si anim'a e lucru secundariu la actulu casatoriei.

Elu iubiá pe fiic'a sa, si priviá intr'ins'a singurulu radiemu alu betranetieloru sale; dar nu cautá a-si immultî prin ea starea, ci dória

unu ginere cu anima nobila, demnu de man'a copilei sale.

* * *

Érá o séra morósa de noemvre, — dar cu atátu mai placuta temperatura in chili'a unde aflámu pe eroin'a naratiunii nóstre.

Virgini'a siedea pe unu scaunelu inaintea caminului, privindu candu la foculu ce ardea amicalu intr'insulu, candu la tatalu ei, — care se preamblá cu pasi rari prin chili'a.

Elu parea impresoratu de grigi serióse, câ-ci numai câte unu oftatu prelungitu intreprumpea tacerea ce domniá intre dinsii.

— Virginia! — díse in fine betranulu oprindu-si pasii dinaintea fiicei sale, — eu din mic'a-ti copilaria m'am cugetatu la fericireata, fraged'a-ti etate m'a opritu pan' acum de a-ti vorbí despre venitoriulu teu. Acum ai ajunsu inse la timpulu in care trebue sê-ti alegi unu barbatu. Casator'ia e unu pasu importantu in viéti'a omenésca; odata gresítu nu se mai póte indreptá. Eu te sfatuiescu fiic'a mea, ca alegerea ta sê nu fia gresíta, interiorulu premérgea totu-de-una esteriorului, câ-ci adese-ori avemu in lumé ocaziune de a vedé unu corpu frumosu, in care sufletulu e petatu si — inegritu...

Virgini'a plecá frumosii sei ochi la pamentu, si puse machinalmente man'a pe anim'a-i care incepù a bate cu violintia,

— Junele pe care voiu sê ti-lu propunu, — continuá betranulu, — lu-cunosci bine, e fiulu fostului meu amicu, pe care — ca si pe scump'a ta mama — lu-rapì mórtea pré timpuru dintre noi; si eu m'asiu simtî pré fericitu, vediendu-ve uniti pentru totu-de-una. — Alesandru e unu june cu calitáti eminente, si demnu de a-ti fi consórtie. Dar consultéza-ti anim'a, copil'a mea, si numai atunci dá-ti consimtiementulu candu ea lu-va aprobá!

— Nici odata nu m'am cugetatu la ast'a, — inganà Virgini'a confusa, — dta mi-esti parinte, cunosci mai bine lumea decátu mine, si eu trebue sê me supunu...

— Sê te supuni?!... O! nici decum, fiic'a mea, — acést'a e unu cuventu aspru; fi mai sincera, draga, — apostrofá betranulu cu surisu semnificativu, — si dí mai bine, câ te invoiesci; nu e asié? — continuá elu sarutandu-o pe frunte.

Virgini'a tacù.

Dóue lacrimi, dóue margele pretfóse, se ivira in ochii de stele ai incantatórei fetisióre;

si tacerea ei erá mai elocinte, decâtu budiele cari in aceste mominte aru fi gangavitu câte-va frase fara intielesu.

Intipuesce-ti, onorabile cetitoriu, in persón'a lui Alesandru unu june cam de 25 de ani, unu adeveratu idealu barbatescu. Statur'a i atletica, fruntea nalta, perulu seu frumosu blondu, si ochii sei ca azurulu ceriului, la prim'a vedere insufiau simpathía; si totu-de-odata denunciau unu caracteru firmu.

Elu erá favoritulu betranului.

Dar Virgini'a óre iubescelu?

Pucinu dupa convorbirea la care asistaramu, Virgini'a se aflá in odai'a sa.

Purpurí'a colóre a fechiei sale tradá emotiune viua.

Ea iubiá, si erá iubita!

Éta ací cuprinsa adeverat'a fericire a unui sufletu cum erá alu Virginei!

Éta tóta speranti'a unei anime june, si inocente concentrata in aceste cuvinte.

Inca unu pasu si ea erá la culmea fericirii sale!

— Scumpulu meu parinte! — esclamá Virgini'a plina de bucuría, asiediandu-se in unu fotoliu, si radiemandu-si dragalasiulu capsioru pe mana, elu a planisatu demultu insocirea nóstra, cu tóte câ si-a ascunsu cugetulu pana asta-di... Cátu de ferice sum!... Dar Alesandru? tacerea lui nu mi-o potu esplicá; pentru ce nu mi-a descoperitu elu cugetulu seu?... si dîcea câ se teme de momentulu decidiatoriu, crediendu câ tat'a va desaprobá cererea lui, si me va maritá dupa Vladeanu... Hah! ce idea grozava!... Dar sê-mi departezu cugetulu de la acestu omu, par' câ me temu a si cugetá la elu, — continuá ea cu unu felu de cutremurare.

Sê vedemu cine e acestu individu, ce insufia atát'a disgustu in anim'a Virginei?!

Vladeanu erá unu barbatu de vr'o 34 de ani, de statura mediulocía, facia smolita, si in cautatur'a-i de vulpe insocita de unu surisu sarcasticu, se oglindá reutatea animei sale.

Aceste sunt trasurile principale ale caracterului seu.

Elu aspirá ne 'ncetatu la man'a frumósei copile, cu tóte câ betranulu lu-respinse de multe ori, — observandu ur'a fetei in contra lui.

Dar elu totu-si nu incetá a frecuentá casa lui N*.

Unu sgomotu usioru intrerupse monologulu Virginei, usi'a se deschisa, si tata-lu ei intrá insocitu de unu teneru.

Erá Alesandru.

— Fiulu meu, — incepù betranulu dupa ce ambii luara locu in dragalasiulu cuibu alu columbelei nóstre, — acum ca totu-de-una me credu mai indreptatítu a-ti dá acestu titlu, la care demultu am aspiratu, si care speru câ ne face pe toti fericiti; éta a venitu momentulu in care sê depunu tesaurulu meu, sórtea unicei mele fiice in manile tale, sperandu câ o vei face fericita.

Betranulu tacù.

Si agerii sei ochi se atîntira a supra tinerului a carui trasure luciau de o bucuría sublima.

— Tata, — dîse elu cu vóce solemnă apropiandu-se de betranulu, — juru pe ce am mai santu in lume, pe mormentulu parintiloru mei, câ-ti voi fi unu adeveratu fiu; si aspiratiunile, dorintiele mele nu voru tinde decâtu la fericirea finnici care forméza jumetatea sufletului meu...

Fericitulu parinte luá manile copiloru sei intr'ale sale, si cu o bucuría adeverata parintésca i binecuventá.

— Asié, — dîse elu adancu miscatu, — fiti fericiti! Alesandre, de asta-di Virgini'a e mirésa, si mai tardíu va fi socí'a ta; imbratí-siedia-o!

Faci'a angelica a junei schimbá pe momentu colóreá purpurului cu albéti'a crinului.

Si fericitulu mire depuse unu sarutu usioru, pe fruntea-i casta; erá sarutul matinalu alu radiei solare, depusu pe fruntea crinului suavu...

Pucinu dupa aceste se serbá pomposu logodn'a Virginei cu alesulu animei sale, inse cununí'a se amaná peste câte-va lunc, din cause familiare.

Dar nici acestu incidentu nu departá pe Vladeanu de casa betranului

Elu erá inamicu de mórte ale fericitului mire, macaru câ in aparintia se dá de amicu alu acestuia.

Alesandru sciá acést'a bine, dar anim'a lui buna nu-lu lasá sê presupuna urmâri rele; elu nu avea nimicu de doritu, Virgini'a erá promisa lui, si elu in fericirea sa ar fi doritu lumei intregi fericire.

Amorulu curatu, acestu dieu sublimu, ce are influintia a nobilitá si o anima dura, nu dá locu cugstáriloru negre, si Alesandru nici nu visá de cele ce planisá rivalulu seu.

Nu de parte de cas'a ce o parasiramu se afla unu otelu nu pré insemnatu, si ca nesce caletori ne vomu luá voia a-lu cercetá ni-tielu.

In o odaia laterala siedeau doi barbati la o mésa.

Pe unulu lu-cunoscemu, e Vladeanu, celalaltu amiculu, — potemu dîce: complicele lui.

Vladeanu parea desperatu, faci'a-i avea o espressiune selbatea, si semená unui tigru ofensatu.

— Nu desperá, frate, nu desperá; — gra! amiculu seu, femeile se schimba, unu planu bine esecutatu si tu ai reesîtu!

— Ce sê mai facu, — replicá Vladeanu incruntrandu-se, — vulpea betrana nu se apléca, ba m'a luatu peste picioru déca i-amu repetatu mai de multe ori cererea mea. E cu multu mai greu decum gandesci tu.

— Nimicuri! — observá celalaltu, — nu l'asiu mai rogá pe elu, alta cale trebuia s'apuci demultu; si nici acum n'aru fi tardîu; — dar nu pré e tréb'a mea, — murmurá elu intre dinti, si golindu cu repediune pocalulu sunà:

— Voiu sê-ti platescu, — se adresá scolandu-se de pe scaunulu seu, catra ospetariulu ce se ivi in usia.

— O cupa de vinu! — demandá Vladeanu furiosu; si cu o mana nu pré delicata lu-impinse pe scaunu.

— Amice, — dîse Vladeanu dominandu-si furi'a dupa ce ospetariulu se departá binisioru, nu-mi denegá servitiulu teu, descopere-mi calea de care mi-ai amintitu, si eu te voi recomensá!

(Va urmá.)

Anastasia Leonescu.

Doine si hore populare.

— Din Transilvania. —

I.

recui valea si-unu periu,
La fét'a de Ciuru-bireu;
Dómne bate-o, nu-i frumósa,
Numai mandra si dracósa.

II.

Ochii tei cei negrisiori
Me facu apa si sudori;

Ochii-ti si sprincenele
Ciunta-mi mie dîlele.
De n'aru fi ochi si sprincene,
N'aru fi pecate-asié grele;
Dar ochi si sprincene sunt,
Pecatele-su pe pamentu.

III.

Seracile dragostile
De s'aru pasce ca oile:
Eu le-asiu luá din napoi,
Si le-asiu maná 'n satu la noi.

IV.

Badilitia badilasiu,
Vedé-te-asiu calugarasiu,
La manastire 'n orasiu,
Cu manile pe psaltire,
Cu ochii dupa copile,
Cu manile pe icóne,
Cu ochii dupa cocóne.

V.

Rindunea cu alba crésta,
Nu mai bate la ferésta,
Câ nu-su féta, ci nevésta.
La mam'a pe candu eram,
De lucrám, de nu lucrám,
Mamei totu draga-i eram;
Ér de candu m'am marítatu,
Nici unu bine n'am aflatu.
Diminéti'a maturu cas'a,
Aprindu foculu, gatescu més'a,
Aducu apa din fantana,
Si furc'a n'o lasu din mana...
Siedeti fete si jocati
Si nu ve mai marítati!

VI.

Frundia verde, érba dulce,
Am nevésta ca o cruce,
Si la lucru n'o potu duce;
Diminéti'a-i róua mare,
Si se uda pe picióre,
Peste dí caldur'a-i mare,
Nu póte lucrá de sóre,
Pentru tine mandruluca,
Nici nu-su gazda, nici nu-su sluga.

Culese de

Veronica B. Tamasiu;

Frumós'a si Infricosiatulu.

— Naratiune francesă. —

(Urmare.)

VIII.

Frumós'a nu-si potù ascunde spaim'a la vederea Infricosiatului, totu-si — încâtu se póte in asemenea giurstâri — se incuragiă, éra Infricosiatulu o întrebă, ôre cu voi'a ei, si cu anima buna a venitu?

La ce Frumós'a i raspunde tremurandu:

— Da, asié e!

— Tu esti pré buna, — dîse Infricosiatulu, — si eu ti-sum pré deobligatu. Éra tu omu bunu, mane deminétia te departa de aici, si aici nu te mai rentorná!

— Remani cu Dumnedieu, Frumós'a!

— Dumnedieu te pórté in pace, — respunse fé-t'a; la ce Infricosiatulu se retrase.

— Oh! scump'a mea féta, — dîse negociatiuriu, — eu sum deja de jumetate mortu de spaima. Crede-me si me lasa pe mine aici!

— Nu, tata, — dîse Frumós'a in tonu resolutu, tu vei merge mane a casa, si pe mine me vei lasá aici in numele domnului; dóra ceriulu se va îndurá de mine.

Cu aceste ei se dusera a dormi, in acelu crediementu, câ nu voru poté dormi; inse abié se culcara, si unu somnu dulce li si inchise ochii.

Frumós'a vedîu in somnu o femeia, care grai astu-feliu catra ea:

— Eu sum pré indestulita cu bunetatea animei tale, si fapt'a acea buna, prin care ti-ai espusu viéti'a la sacrificiu, pentru viéti'a tatalui teu, nu va remané neremunerata!

Scolandu-se din somnu, ea enará tatalui seu, cele visate si audîte, — cari in câtu-va lu-man-gaiara.

Dupa departarea tata-ne-seu, Frumós'a se duse in sal'a cea mare, ocupá locu si incepù a plange; dara fiindu câ de la natura ea posedea curagiu multu, se recomandá lui Dumnedieu, si si-propuse mai multu a nu se intristá in acelu timpu scurtu ce mai are de vietuitu, fiindu câ ea credea siguru, câ Infricosiatulu o va mancé de cu séra.

Se scolá dara, se preamblá, si incepù a cercetá casteľulu. Nu putea a se mirá destulu de frumseti'a odâiloru si a saleloru; dara câtu de multu fu surprinsa, candu diari o usia, cu acésta inscriptiune: „Locuinti'a Frumósei!“

IX.

Ea numai decâtu deschise usi'a acést'a, si tresari de grandiositatea, frumseti'a si lustrulu pomposu, ce domniá in acea odaia; dara ceea ce mai multu i rapl atentiunea, éra bibliotec'a grandiósa si bogata, elegantulu fortepianu, si nenumeratele opere musicale.

— Acestia nu voiescu, sê me urescu eu aici, — si-dîse ea incetu, éra dupa aceea incepù a rationá astu-feliu: „De cumva ar fi sê-mi custe viéti'a, numai o di aici: atunci unu cugetu o incuragiă si mai multu, si deschise bibliotec'a, unde in cea d'antâia carte ce

prinse la mana, deschidiendu-o, vedîu mai curundu aceste cuvinte: „Poftesce, demanda; tu esti aci regi-n'a, si dóm'n'a!“

— Hah! — eschiamá suspinandu, — eu nu poftescu alt'a, decâtu sê vedu pe tata-lu meu, si sê sciú ce face elu in acestu momentu.

Acést'a o dîse ea numai intru sine, si tare s'a minunatu, candu — intorcându-si ochii spre oglind'a cea mare, vedîu acolo umilit'a locuintia a tata-ne-seu, si pe tata-lu seu cu fati'a trista, tocmai sosindu in aceea.

Sororile ei esiau inaintea lui, si in butulu fortiateloru schimonosiri do fatia, si a dorerii fatiarite, se vedea, câ ele se desfetéza de perirea sororei loru mai tenere.

Peste unu momentu disparù totu spectacolulu, si Frumós'a fara voi'a ei ajunse la acelu cugetu, câ Infricosiatulu posedie simtieminte cavaleresci si câ ea nu are pentru ce tremurá.

La média-di si-aflá prandiulu gat'a pe mésa, si pana pran'i, o delectá celu mai frumosu concertu de musica, — de si nu vedea nici unu sufletu de omu.

Sér'a candu siede la cina, audîndu urlétulu ce facea Infricosiatulu incepù a se înfiorá.

— Permite-mi-va Frumós'a, — grai Infricosiatulu, — sê o vedu cinandu?

— Tu esti domnulu, — dîse Frumós'a.

— Nu, — respunse Infricosiatulu, — aici numai tu esti dómna, singura. Trebuie sê dîci numai, sê me ducu, de-ti voiu causá neplacere, — si indata me voiu departá. Asié dara câ eu sum fórte obscuru, si de-formu?

— Au dreptu, — dîse Frumós'a, — pentru câ eu nu sciú minti, dara credu câ esti fórte bunu.

— Asié e, — respunse Infricosiatulu, — dara fara de aceea, câ sum asié de-formu, nici minte nu am, eu bine sciú câ sum unu animalu.

— Nu e animalu acél'a, — dîse Frumós'a, — care scíe cumca nu are minte. Nici unu neunu nu a sciut'o aceea pana acuma.

X.

— Manca dara, Frumós'a! — dîse mai incolo Infricosiatulu, — si te încérca a nu suferi neplacere in locuinti'a-ti propria, pentru câ tóte aceste sunt ale tale, si m'ar durea, déca nu ai fi indestulita.

— Esti fórte bunu, — respunse Frumós'a, — eu sum fórte multiamita cu anim'a ta, si déca cugetu la bunetiele tale, mi-pare ca si cum nu ai fi de-formu.

— Oh! da, eu posedu anima buna, dar — sum Infricosiatu.

— Multi ómeni sunt, — respunse Frumós'a, — mai infricosiati decâtu tine; si eu mai multu te iubescu pe tine in form'a acést'a, de câtu pe altii, cari au forma de omu, dara ascundu in sinu-si anima astuta, stricata, si ingrata.

— Déca asiu avé minte, — dîse Infricosiatulu, — ti-asiu face unu complimentu mare votandu-ti multiamire; dara eu sum prostolanu, si totu ce-ti sciú spune e, câ ti-sum fórte deobligatu.

Frumós'a inse ciná cu apetitu bunu. De Infricosiatulu nu se 'nfricá mai multu; dara nu mai câtu

că nu muri de spaima, candu i adresă Infricosiatulu urmatória întrebare :

— Dar Frumós'a, voiesci sê-mi fii consórta?

Unu timpu Frumós'a remase fara cuventu, temendu-se, că va irita la manía pe Infricosiatulu, de-iva contradíce.

In fine totu-si grai dícându :

— Nu Infricosiatulu.

In estu momentu deplorabilulu voi a suspiná, dara rugí asié grozavu, in câtu se sguduí totu castelulu; dara Frumós'a, se simtí de nou cu totul in sigurantia, fiindu că elu dîse tristu :

— Remani cu Dumnedieu dara Frumós'a! — apoi esí din sala, din dî in dî infatîsiandu-se si dupa aceea, ca sê póta vedé pe Frumós'a!

Ea remanendu singura, simtí o compatimire via catra elu.

— In adeveru e dorerosu, că e asié deformu, fiindu asié de bunu.

Frumós'a a petrecutu trei luni deja in castelu, pré odihnitá.

Infricosiatulu in tóta sér'a vini sê o véda, desfetandu-o cu simtieminte bune, dara nici odata cu aceea ce se numesce spiritu, in lumea civilisatá.

XI.

Frumós'a in fia-care di descoperiá bunatâti nóue in Infricosiatulu; prilegiulu d'a-lu vedé in fia-care di, a dedatu-o intru atât'a cu deformitatea aceleia, încâtu ea nu numai nu se infricá mai multu de presinti'a lui, ci adese-ori si-caută orologiulu, sê véda, óre apropia-se nóue óre? fiindu că elu atuncé se infatîsiá regulatu.

Un'erá, co nu-i viniá la socotéla Frumósei, adeca aceea, că elu in tóta sér'a, mai nainte de a se departá, o întrebá: nu cumva ar voi sê-i fia muiere? si se vedea a suferí o dorere mare, déca ea i respun-dea negativu.

Ea dîse dara odata lui :

— Selbatece. Tu mi-causezi mie multa dorere; déca ar fi cu potintia, bucurosu ti-asíu fi consórta; dara amesuratu sinceritâti mele ti-detorescu a te asigurá, că dorinti'a ta nici odata nu se póte realizá. Eu ti-voiu fi amica pana la mórte; nisuesce-te a te multiamí cu atât'a.

— Trebuie sê fia acést'a asié, — respunse elu, — voiescu a fi dreptu catra mine insu-mi; scíu că sum grozavu; dara te iubescu fórte; inse sum fericitu, déca din anima voiesci a remané aci; promite-mi, că nici odata nu me vei lasá.

Frumós'a rosi, la cuvintele aceste; vedíndu in oglind'a sa, că tata-seu e morbosu, din caus'a perderii ei, si oftá tare a poté cercetá pe tata-seu.

— Mi-ar placé a-ti promite, că nici odata nu te voiu parasí; dara intru atât'a dorescu pe tata-meu, in câtu voiu muri, déca nu-mi vei concede acea bucuriá.

— Eu insu-mi mai voiu a morí, decâtu sê-ti causezu dorere; eu te voiu tramite la tata-lu teu, tu vei remané acolo, si eu deplorabilulu teu, voiu muri in dorere.

— Nu, — dîse Frumós'a plangéndu, — eu te iubescu mai multu, decâtu sê voiescu a-ti causá mórte. Ti-promitu, că in restimpu de optu díle me voiu reintorná. Mi-ai aretatu, că sororile mele s'au mari-

tatu, fratii mei sunt soldati, éra tata-lu meu e singuru; trebuie dara, sê fiu o septemana cu elu.

— Mane demanéti'a vei fi acolo, — dîse Infricosiatulu, — dara ada-ti a minte de promisiunea-ti, si candu vei voi a plecá indereptu, pune-ti numai anelulu, candu te vei culcá, pe mésa.

— Du-te cu Dumnedieu, Frumós'a!

XII.

Frumós'a in alta dî diminétia se desceptá in casa'ta-ne-seu, si dandu semnu cu clopotielulu de langa patu, vedíu numai decâtu inaintea sa pe servitória, care la vederea ei scóse unu tîpetu.

Bunulu negociatoriu audíndu strigatulu, fugí acolo, si numai câtu nu muri de bucuriá, candu si-revedíu féta; apoi o imbratîsiá multu timpu fara cuventu.

Frumós'a, dupa cea d'antâiu erumpere de bucuriá, si-aduse a minte, că nu are vestminte cu cari sê se imbrace; dara servitória i spuse, că in ceealalta odaia, ea a affatu o arca mare, si plina de vestminte infrumsetiate cu auru si diamantu.

Frumós'a multiamí bunului Infricosiatu pentru că asié s'a ingrititu de ea; apoi luá vestmintele cele mai modeste si mai pucinu pretíose, lasandu servitórei sê le incuie celelalte, cu cari si-propuse a-si premiá sororile; dara abié pronuncia aceste cuvinte, arca'a disparú.

Negotiatoriulu la acést'a dîse, că dóra Infricosiatulu voiesce, ca ea acele vestminte sê si le pastreze ei; la care cugetu apoi lad'a cu vestmintele éra-si aparú.

Pana se imbracá Frumós'a, sororile fure insciintiate despre sosirea ei; ele apoi cu barbati cu totu grabira acolo, firesco că numai din curiositate.

Ele ambe erau nefericite; cea mai mare s'a fostu marítatu dupa unu domnisoru teneru, care asié erá de frumosu, ca insu-si dieulu amorului, dara, totu odata asié erá de incantatu de frumseti'a sa propria, încâtu de diminétia pana sér'a totu numai cu toalet'a se ocupá, si si-batea jocu de frumseti'a socei sale, si o condamná.

Ceealalta s'a casatoritu cu unu omu genialu; acést'a inse tóta mintea si-o întrebuintiá numai, ca sê se dispute si sê se inversiuneze cu tóta lumea, incependu de la soci'a sa.

Sororile numai câtu nu plesnira de invidia, vedíndu pe Frumós'a, asié imbracata, ca o princésa, si ca e mai frumós'a decâtu odinióra.

De jaba se maguliá ea loru, nimicu, nu li putea innadusí invidi'a, care totu mai multu crescea, informandu-se, despre fericirea ei.

XIII.

Ambe invidiósele se dusera in gradina, ca acolo sê-si stêmpere veninulu, cu plansu.

Ele díceau: „Cum poté fi ast'a creatura mica, mai fericita decâtu noi? Au nu suntemu noi mai amabile?“

(Finea va urmá)

S A E O N U

Conversare cu cetitóriele.

— Paris 1 decemv. —

(Viéti'a sociala, — urmarile resbelului in literatura si arti, — cele mai nóue opuri poetice, — o piesa nóua de Georgiu Sand, — o comedía buna, — cea mai nóua opereta a lui Offenbach, — o polca scumpa.)

Grozavulu resbelu n'a lasatu nici o urma in viéti'a sociala de aici. Pe bulevarde, in teatre, restauratiuni si alte locuri publice si acuma domnesce aceea-si vioitiune ca mai de multu; spiritulu francesu e purure viu, si chiar in culmea necasuriloru nu incéta a face glume.

Literatur'a si artile frumóse inse au suferitu multu. Poetii si artistii, dupa trecerea catastrofei, nu aflara sunete in anim'a lor. Abié acuma incepu a se ivi opurile mai nóue pe tóte terenurile.

Librariulu mi-a tramisu o multíme de opuri poetice. Le voiu amintí pe scurtu, ca acele cari dintre dvóstre se ocupa cu literatur'a francesa, sê aiba o mica notiía despre ele.

Éta o carte de Augustu Vaquerie: „Mes premiéres années de Paris“, care contine drame, epistole, satire, cantilene, si multe de tóte, din cari ni suridu nesce simtieminte calde si idei tenere.

„Paquerettes et Soucies“, e o colectiune de poesii, de Iuliu Coste. Idei frumóse, fantasia bogata, si versuri usióre si armonióse.

„La première absence“, de Elise Cabrol. Epistole, in cari se zugravesce cu o profunda cunoscintia a animei omenesci, dorerea causata de despartírea fíntiei iubite de noi.

„La Tirelire“ de vicomtele de Nescio, unu Sionu in limb'a francesa, adeca unu imitatoriu servilu a lui Béranger,

„Brins d'herbe“ de Ernestu de Chabot, care imitéza pe Musset, de si nu-i lipsesce o óre-care cantitate de originalitate.

„Poesies“ de Teodora Muret. Unu opu posthum. Autórea a muritu peste câte-va díle dupa capitulatiunea Parisului. Poesiele ei respira unu aeru religiosu.

Cu literatur'a amu gatatu-o. Sê ne intórcemu la teatru.

Pucina noutate! Numai o piesa nóua. In teatrulu Cluny s'a represintatu de curendu unu proverbu in unu actu de Georgiu Sand, si intitulatu: „O bine-facere nici odata nu e perduta.“ Unu domnu si o dama petrecu o jumetate de óra, spunendu-si sute de picanterfi si lucruri neplacute, pana candu in urma se inamóra si se cununa. Dn'a Sand, care e o mare onoratória a lui Shakespeare, la scrierea acestei piese de siguru si-a adusu a minte de comedí'a acestuia: „Sgomotu multu pentru nimica.“ Pies'a e plina de spiritu, si va formá multu timpu o bucata placuta a repertoriului.

Asemene si comedí'a „Inutiles.“ Eu iubescu acésta piesa plina de „bon sens“, in care traimu in atmosfera sanetósa, unde ómenii cu spiritu au si anima — si ómenii cu anima au si spiritu, cari ne intereséza si ne misca, fara „acele dame“ si fara fran-

gere de casatoria séu duelu. O recomandu domnului Pascaly.

In teatrulu „Varietés“ se facu pregatiri mari pentru represintatiunea unei operete nóue a lui Offenbach. Titlulu acesteia e: „Les braconiers.“

Asié numit'a presa mica de aice a si inceputu a face reclame ne mai pomenite in interesulu acestei operete.

Éta o mica istorióra, care cerculéza acuma in multe foi de aice.

In o di frumósa a anului 1869 Offenbach, dupa ce si perdù toti banii pe més'a de jocatu „rouge et noir“, sê duse pe promenada a-si resfirá ideile intunecóse.

Acolo elu intelni pe unu cersítoriu, care i cerù daru.

— Frate, — i response Offenbach, — mi-am perdutu toti banii, si acuma sum chiar atátu de saracu ca si tine.

Insedaru. Cersítoriulu nu-i dadù paco.

— Dar n'am nimic'a, — i díse de nou compo-

nistulu.

— Totu-si dta poti sê-mi ajuti, câ-ci ai ingeniulu, — reflectà cersítoriulu.

— E bine, — response Offenbach, scotiendu din pusunariu o harthía de note, pe care scrise cu cerus'a nesce note, — éta acésta polca vinde-o! Ori care negutiatoriu de musicalie ti-va dá pentru ea doi-trei taleri.

Trecura trei ani.

Offenbach scrise operet'a: „Les braconiers“, in care i trebuí a melodía de polca.

Elu incepù a cautá intre notitiiele sale, si cautandu si-aduse a minte, câ acuma-su trei ani a daruitu o polca unui cersítoriu in Baden-Baden, — care s'ar poté de minune bine aplicá in acésta opereta.

De melodía nu-si mai aduse a minte, deci grabi iute la Baden-Baden, sperandu, câ dóra acolo va gasi pe cersítoriulu de odinióra.

L'a si gasitu.

Dar acél'a acuma erá unu domnu bine imbracatu, caruia i pareu reu, câ nu póte serví cu polc'a ceruta, de óre-ce a vendutu-o lui Schott in Mainz cu 60 franci, lui Spina in Viena cu 100 fr., lui Bote si Boch in Berlinu cu 110 fr., lui Francesco Lucca in Milano cu 120 fr., lui Chapel in Londra cu 150 fr., lui Wood in New-York cu 180 fr., si in Paris a edatu-o elu insu-si, — avendu unu vinitu de vr'o 10,000 fr.

— Asié dara, — díse Offenbach, — dta ca proprietariu si editoriu, celu pucinu iérta-me sê potu intrebuintiá polc'a acést'a pentru Franci'a in operet'a mea nóua: „Les braconiers.“

— Nu-mi pasa, — response fostulu cersítoriu, — déca dta mi-vei platí o mia de franci.

Offenbach luá portfoiulu seu, — dar in tocmai ca acuma-su trei ani, n'avea intr'insulu nimic'a, perdiendu-si banii — ca atunce — la „rouge et noir.“

— Éra-si mi-am perdutu banii, — díse elu.

— Nici o scadere pentru acést'a, — response domnulu, — dta mi-vindi mie partitur'a operetei nóue

pentru Germani'a, — si m'a de franci pentru polca ti-o retieni dta ca arvuna.

Têrgulu se incheià, si Offenbach tiesu polc'a in operet'a sa.

Constantinu Constantinescu.

CE E NOU?

Rogâmu pe domni restantieri ai nostri sê binevoiêca a-si regulà socotelile cu noi, câ-ci se apropia finea anului, pe candu si nôue ni se imbulzescu spesele din tôte partile. Intru adeveru, trebuie sê ni exprimemu mirarea, câ in publiculu nostru se afla o multîme de ômeni de aceia, si inca unii cu stare buna, cari ni totu ceru fôi'a fara bani, si-apoi nici la repeti-tele nôstre provocâri nu voru sê platêca. Acêsta impregiurare ne silisce, ca in vîtoriu sê nu mai tramitemu fôi'a nimeniua fara bani; asié apoi, de si vomu avé mai pucini prenumerani, dar celu pucinu vomu fi scutiti de atâte incurcaturi si neplaceri.

⊙ (*Diet'a Ungariei.*) Scandalulu ivitu intre Csernátony si ministrulu Lónyay s'a complanatu in siedinti'a de la 23 nov. Csernátony adeca a cerutu iertare camerei pentru portarea sa neparlamentaria, éra Lónyay si-a exprimat parerea de réu pentru cele intemplate. In dîlele din urma diet'a a desbatutu proiectulu de lege pentru regularea capitalei Buda-Pesta.

* (*Studenti romani.*) Sub prodirektoratulu cercului de invetiamentu oradanu, — la cari apartienu si gimnasiile din Aradu, Beiusiu, Oradea-mare, Satu-mare, Segedinu, Timisióra, Baia-mare, Careiulu-mare, Lugosiu, Sigetulu Marmatiei, — studiéza 741 de studinti romani.

* (*Societatea de lect. a teologiloru din Aradu*) s'a constituitu in lun'a trecuta sub presiedinti'a dlui profesoru Iosifu Goldisiu astu-felu: vice-presiedinte Iosifu I. Ardeleanu teol. III, notari Teodoru Pelle din an. II si Alesandru Petroviciu din an. I, cassariu Georgiu Bogariu din an. II, controloru Vasiliu Clariu din an. II, bibliotecariu Demetriu Cornea din an. I. S'a mai alesu si o comisiune in persônele teologiloru Iosifu I. Ardeleanu, Marcu Barbu, D. Iorgoviciu si Alesandru Petroviciu, spre a se consultà cum ar fi cu putintia a continuà fôi'a „Speranti'a“

* (*In locu de servitoriu — talhariu.*) Unu ôspe a trasu dîlele trecute la unulu din otelurile din Buda. Diminêti'a vini servitoriulu si i duse hainele sê le curatiêca, — ôspele totu asceptà rentôrcerea servitoriului cu hainele dinsului, inse acel'a nu mai vini. In urma apoi se scolà, facu sgomotu, si aflà cu mare surprindere, câ celu ce i-a dusu hainele pentru curatîre, n'a fostu servitoriu, ci unu talhariu. Necasîtu se duse elu dara in o pravalîa sê-si cumpere alte haine. Abié petrecu câte-va minute acolo, candu intrà unu omu, in care dinsuiu recunoscu pe talhariulu de deminêtia, carele vini acuma sê vanda aice hainele furate. Bucuri'a pagubasiului fu mare, ér talhariulu acuma ascêpta pedêps'a meritata.

* (*Si tiganulu scie omenia.*) O femeia din Oradea-mare cadiu intr'unu rîu, ce curge la drumulu de feru, si orà p'aci sê se innece, candu unu tiganu o scapà de mórtea sigura. Femei'a voi sê-i daruieca nesce

bani pentru faptululu lui, inse tiganu lui refusà, dicêndu: „N'ani facutu pentru bani, ci am voitu numai sê aretu, câ si tiganulu scie omenia!“ Apoi se duse mai departe!

* (*O palma — pentru curiositate.*) Nu intrebati, unde s'a intemplat? destulu câ s'a intemplat nu de multu la gar'a unei cali ferate. Trenulu avea chiar sê plece; clopotielulu sunà si a dêu'a ôra, si unu omu fugindu de a lungulu vagóneloru, — incepù a strigà: „Nu e aice dlu Meyer din Mezericiu?“ Nici unu respunsu. Omulu nostru strigà de nou: „Unde e Meyer?“ La aceste unu omu dintr'unu vagonu de cl. a dêu'a, si-scôse capulu sê véda, cine striga p'afara? Atunce celu defafara sari iute la acest'a si i trase dêué palme. Acest'a devini furiosu, sbierà; locomotivulu fluera, si trenulu plecà. Vine conductorulu; caletoriulu nostru i povesteste cu mania necasulu, si poftesce sê se oprêca trenulu. „E bine, i raspunde conductorulu, apoi dta esti acelu Meyer din Mezericiu?“ — „Ba. Nici nu-lu cunoscu!“ — „Apoi ce-ti pasa dtale de tóta trêba?“ — raspunde conductorulu inchidiendu us'a.

* (*Unu preotu calvinu*) din Tihany s'a impuscatu, câ-ci n'a potutu trai din plat'a lui de 200 fl. Se vede, câ dinsulu n'a fostu nici unu momentu invetatoriu romanu, câ-ci astu-felu s'ar fi potutu deprinde binisioru cu saraci'a.

* (*Fugi, câ-ci te impuscu!*) Preotulu din comun'a M. in comitatulu Aradului are unu feciorasiu de 7—8 ani, dar totu odata mai tiene si unu pruncu de sufletu totu de aceea-si etate. Intr'una din dîlele trecute copilasiulu preotului luà pistolulu implutu de pe parete si jocandu-se cu celalaltu prin curte, trase cocosiulu si tintîndu pe celalaltu, i dîse: „Fugi, câ-ci te impuscu!“ Celalaltu, de si sciea, câ acest'a numai glumesce, totu-si se temea, si incepù a fugi. Intr'aceste pistolulu sunà. Mam'a copilasiului, care din tinda audf mai antâiu conversatiunea loru, ér apoi sunetulu pistolului, fugi afara spariata grozavu. Copilasiulu cu pistolulu stetea loculu ca tiepenitu, ér celalaltu esî ridiendu de langa unu parete unde se ascunse de frica. Glontiulu sborà nu departe de elu.

⌘ (*Câta apa este 'n vinu?*) Dlu Y. proprietariu in comun'a Z. convenise cu dlu X. negutiatoriu, ca sê-i vendia 100 vedre vinu. Dupa ce se ajungu a supra pretiului si facu mesuratoria, negutiatoriulu nostru, cu unu aeru discretu, dîce bunului proprietaru: — Asculta, prietene, ne cunôscemu meseri'a: sciu, câ dta ai pusu apa in vinulu dtale si nu desaprobu acêsta, mai cu osebite câ vinulu dtale este in destulu de tare; dar pentru câ eu trebuie sê-lu vendu in detaliu, spune-mi te rogu câte vedre de apa ai pusu, ca sê sciu câtu trebuie sê adaugu? — Ca sê-ti spunu dreptu, am pusu 5%. Se asiedia apoi amendoi a face socotêl'a si negutiatoriulu numerà pe mêsa pretiulu a 95 vedre vinu. — Dar mai trebuie inca 5 vedre de plata, adauga vendietoriulu. — Am platitu totu vinulu, raspunde atunci viclênulu nostru negutiatoriu; apa n'am obicei cu sê cumperu: poti sê ti-o iei inapoi.

Literatura si arte.

* (*Drama nôua.*) In teatrulu celu mare de la Bucuresci se va represintà de curendu o drama nôua originala, intitulata: „Banulu Maracine“, in cinci ac-

te, de dlu V. A. Uurechia. Felicitâmu pe dlu autoru, carele in acêsta epoca de apatîa generala, e uniculu carele contribue mai desu la inavutîrea repertoriului nostru teatralu atâtu de saracu.

* * (*Èra-si unu diuariu nou.*) La Bucuresci s'a infintiatu o asociatiune a lucratoriloru romani din tóta tiér'a; acêsta societate a regulatu in statutele sale a avé unu diuariu propriu alu seu. Acelu diuariu a si aparutu sub numele de: „Lucratoriulu Romanu.“ No-rocu si — bani.

* * (*Calindare de la Bucuresci.*) In librari'a lui H. Stanescu a aparutu: „Calindaru pentru Romani“ pe anulu 1873. Intre altele, acestu calendariu cuprinde o novela istorica: „Mihnea voda celu reu“, de dlu N. D. Popescu, si o novela umoristica: „Uvragiulu nemtiescu“, totu de acestu autoru. — Pretiulu doi lei noi. — In librari'a lui G. Ioanide et comp. a aparutu: „Calendarulu generalu alu Romaniei“ pe anulu 1873. Pretiulu 25 bani. Precum vedemu, calendarele si diariile efemere se totu sporescu; dar alte opuri serióse si de valóre, n'au nici o trecere. Dorere!

Din strainetate.

* * (*De pe scena la tronu.*) Intre invetiaceii renumitului artistu dramaticu Lafon se afá si unu june de talentu slabu, care jocá la teatrulu „Ambigu-Comique“ sub numele „Florestan.“ Intr'o deminétia Florestan intrá la Lafon si díse acestuia: „Amice, eu trebuie sê parasescu carier'a teatrala, sum nemangaibilu. Sum silitu a me duce sê ocupu tronulu parintelui meu.“ — „Dar de unde naiba iei dta tronulu tatalui dtale?“ — esclamá cu mirare Lafon. — „Eu sum fiulu principelui de Monaco. Chiar acuma primii in-sciintiarea, cá tatalu meu a moritu, si eu trebuie sê plecu numai decátu, spre a primi guvernarea. Am vorbitu deja cu directorulu. Elu n'a voitu sê créda, dar pe afisiulu teatralu totu-si a anunsiatu, cá: „Dlu Florestan, care din cause dinastice nu se afla de fatia, va fi substituitu prin dlu Floridor.“ — Lafon nu se interesá multu de tóta cestiunea, si nu-i pasá nici de perderea invetiachelului seu, carele intru adevéru erá principele de Monaco, urcandu-se la troncu cu numele Florestan I.

* * (*O gluma a papei Pius IX.*) — Diuariulu „Swiss Times“ scrie, cá pap'a audíndu de insuratiunea parintelui Hyacinthe a esclámatu: „Laude-se Isusu Christosu si toti santii lui! Èta acestu apostata insu si si-a cástigatu pedéps'a meritata!“

* * (*Negutiatoria cu óse de ómeni.*) Cei mai noi articoli de galanteria acuma la Paris sunt ósele de ómeni morti. Mathieu Monguy si-a facutu o stare buna materiala, cioplindu din ósele de ómeni morti felurite obiecte si a nume: cruciulitíe, statuete, picse de tabacu, luminarie, si altele, cari pentru originalitatea loru au gasitu multi cumperatori. Inse polití'a a descoperitu acêsta negotiatoria si a opritu-o. In adevéru, curiosu se póte simtí cavalerulu de moda, — sciíndu, cá pics'a lui de tabacu e facuta dóra din óse-

le cutarii babe betrane; dar si mai curiosu se póte simtí vr'unu monarchistu furiosu, déca si-duce a minte, cá dupa mórtea sa si capatín'a lui va servi de luminaru cutarui díaristu ultra-radicalu.

* * (*Créda-ó, cine póte!*) Unu profesoru rogá pe Thiers sê-i deie doi comunisti, condemnatu la mórte, pentru cá, incercandu unu experimentu fisicu cu ei, sê-i ucida, si trei lune dupa mórtea loru, éra sê li in-spire viétia. Intentiunea profesorului a fostu a versá in corpurile loru óre si-care solutiune de varu, pentru a le scuti de putredíre. In presinti'a mai multoru medici si dirigatori, numitul profesor chloroformá pe ambii comunisti, stropí in corpu varulu, li deschise vinele, de li curse sangele, apoi morira. Asediá dupa aceea cadavrele la caldur'a cuptoriului, pana ce se sbércira cu totulu si se ingalbenira ca pelea. In acesta stare remasera trei lune in ochilfa de temperatura calda moderata, si apoi se incepù renviarea. Doi díleri musculosi stropira sange in vinele comunistiloru Dod si Brun, dupa ce apoi se incepù experimentulu cu o bateria galvanica. La Dod incercarea de inviare nu reesí. Dar Brun si-deschise ochii, muschii lui incepura a vibrá, anim'a-i a bate, si dupa incercare de 14 óre elu vorbí, sarí de pe mésa si prinse a mancá si bé. — Asta-di elu traiesce voiosu si sanetosu in Elvetia.

‡ (*Plesiuvia amenintiatoria pentru femei.*) Doctorulu Edgeworth din Londr'a a doveditu de curendu, cá déca se va continuá mai multi ani cu portatulu cocuriloru, acést'a va avé dreptu urmare de siguru plesiuv'a. Mice animale, care nu se potu zari cu ochii si se gasescu adese-ori cu miliónele pe unu singuru cocu, atingu curundu si perulu sanetosu si i sustragu tóta poterea, incátu cu vreme trebuie sê picse. Doctorulu Edgeworth este de opiniune, cá in timpu de cincí ani nu se va gasí destulu peru falsu in Europ'a, pentru a poté satisface cererile pentru peruce, facute de catra secsulu femeiescu.

Feliurite.

× (*Unu Englesu, amicu alu statisticci,*) s'a incercatu sê afle vârst'a la care mai multi din barbati vestiti s'au casatoritu. Estragemu din tabloulu seu urmatorí a insemnare: Shakespeare s'a 'nsurat la vârst'a de 18 ani; Dante, Francelin si Bulver, la 24; Mozart, Valter Scott si Kepler, la 26; Washington, Napoleon I si Lord Byron, la 27; Rossini pentru prim'a-óra, la 30, ér a dóu'a-óra, la 54; Schiller si C. M. de Veber, la 31; Aristophanes la 36; Wellington la 37; Talma la 39; Luther la 42; Young la 47; Buffon la 55; in fine Goethe la 57 de ani.

△ (*Corsetele.*) Frumósa sciintia este statistic'a, díce „Paris-Journal.“ Acei cari s'au ocupatu cu ea, au constatau importantí'a ei. Astu-felu unu statisticu afirma, fórte seriosu si cu cifre, cá de candu femeile au inceputu sê suprimi corsetele, mortalitatea s'a impútínatu multu între ele.

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1872. Strad'a lui Alesandru nr. 13.